

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI :

BAŞVURU NO :

KARAR TARİHİ 23/08/2017|tarih|

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

- 1- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası
2. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (Re"sen)

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

BAŞVURUYA KONU İDARE

: Başvuran, meslek odasına kayıt olmadığı ve hizmetlerinden faydalanmadığı halde kendisine aidat borcu tahakkuk ettirildiğinden ödenmemiş aidat borcunun iptal edilmesini ve icra takibinin durdurulmasını talep etmektedir.

BAŞVURUNUN KONUSU

BAŞVURU TARİHİ: 2.3.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ :

1. Kurumumuza yapılan başvuruda; başvuran ... meslek odasına kayıt için başvurusu olmamasına ve mesleğini yapmadığı için hiçbir şekilde oda hizmetinden faydalanmamasına rağmen her yıl için ayrı ayrı hesaplanmak suretiyle kendisine aidat borcu çıkarılarak hakkında icra takip dosyası açıldığını belirterek söz konusu aidat borcunun silinmesini ve icra takibinin iptal edilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası Başkanlığı'ndan 14/04/2017 tarih ve E.3297 sayılı yazımız ile bilgi ve belge talep edilmiş olup 02/05/2017 tarih ve 01/210 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;

2.1. Şehir Plancıları Odasının, Anayasanın 135 inci maddesine istinaden 6235 sayılı TMMOB Kanununa bağlı olarak görev yapan kamu kurumu niteliğinde meslek odası olduğu, yürütülen tüm iş ve işlemlerin 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve Yönetmelikleri ile Şehir Plancıları Odası Ana Yönetmeliği çerçevesinde yapıldığı, ilgili mevzuat hükümlerine göre üniversitelerden mimar, mühendis ve şehir plancısı olarak mezun olan ve mesleklerinin icrasını gerektiren işlerle uğraşabilmek isteyen herkesin ilgili odaya üye olmak zorunda olduğu, üyelikten ayrılma koşullarının tek taraflı ve keyfi olmadığı, ancak ilgili mevzuatta yer verilen şartlar yerine getirildiği takdirde üyeliğin sona erdiği,

2.2. Başvuran ...'ın 2181 sicil numarası ile kayıtlı üye olduğu, 08/09/1997 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Şehir Plancısı olarak mezun olduğu, 08/10/1997 tarihli Oda Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile üyeliğe kabul edildiği, üyelik kaydı için kişilerden nüfus cüzdanı örneği, diploma örneği, vesikalık fotoğraf ve açık adres talep edildiği, kişilerin kendi rızası olmadan bu belgelere ulaşmalarının mümkün olmadığı, dolayısıyla ...'ın kendi iradesi ile odaya kayıt işlemini gerçekleştirdiği,

2.3. TMMOB Ana Yönetmeliği ve Oda Ana Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince oda üyeliği devam ettiği sürece bütün oda üyelerinin oda ödentisi (aidat) ödemesinin zorunlu olduğu, oda üyeliğinden ayrılabilmek için ise öncelikle odaya aidat vb. herhangi bir borcun bulunmaması ile birlikte, ancak asli ve sürekli olarak devlet memuru olanlar ile mesleğini yapmadığını ve bundan sonra yapmayacağını belgeleyenlerin Yönetim Kurulu kararı ile üyelikten ayrılabilmesi,

2.4. Başvuran ...'a kayıt esnasında bildirdiği resmi iletişim bilgileri ve adresine 1997 yılından itibaren yüzlerce materyal iletilindiği, belirli aralıklarla aidat borcunun hatırlatıldığı, dolayısıyla oda üyeliğinin devam ettiğinin başvuran tarafından bilindiği, ilk defa 09/10/2015 tarihinde e-posta yolu ile mesleğini icra etmediği gerekçesiyle geçmiş yıllara ait aidat borcunu ödemeyeceğini ve üyelikten ayrılmak istediğini belirttiği, ancak aidat borcunu ödemediği için talebinin yerine getirilmediği,

2.5. ...'ın işsiz olduğunu belgelediği toplam 31 aylık süre için muafiyet uygulandığı, üyenin 2017 yılı sonu itibariyle toplam 211 ay aidat borcu bulunduğu, ilgili mevzuat gereğince aidat borçlarına faiz uygulanmamakla birlikte geçmiş yıllara ait borçların güncel aidat miktarı üzerinden hesaplandığı, 2016 ve 2017 yılları için belirlenen aidat miktarının aylık 19 TL olduğu,

2.6. 12 Nisan 2014 tarihinde gerçekleşen 28. Olağan Genel Kurul'unda aidat borçlarının ödenmesine ilişkin yapılandırma kararı alındığı, peşin ve taksitli ödeme seçenekleri ile üyelere kolaylık sağlandığı, ancak ...'ın bu karar kendisine bildirilmesine rağmen yapılandırma imkânından faydalanmadığı,

2.7. Geçmiş yıllara ait borcu olan ve ödeme yapmayan üyelere yazılı tebligat yapıldığı, ödememekte ısrar eden 49 üyeye karşı 2016 yılı sonu itibariyle icra işlemleri başlatıldığı, başvuran hakkında Ankara 31. İcra Müdürlüğü'nün 2016/21398 sayılı dosya ile takip yapıldığı, borçlunun itirazı üzerine takibin durduğu, itirazın iptali için dava açılacağı ve icra takibine devam edileceği,

2.8. Sonuç olarak başvuran ...'ın birikmiş üye aidatlarını peşin veya taksitli şekilde ödeme imkânları ile ödemesi ve üyelikten ayrılmak için gereken evrakları sunması durumunda üyelikten ayrılma talebi işleme alınacağı tarafımıza bildirilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde; “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler...”

4. “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” başlıklı 135 inci maddesinin birinci fıkrasında “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.” hükmü,

5. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü,

6. 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında; “ Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.” hükmü,

7. 30 uncu maddesinde; “Her türlü oda aidatı ile diğer para cezalarını tebliğ gününden itibaren otuz gün içinde mensup oldukları odaya ödemiyenler hakkında İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takibat yapılır.” hükmü,

8. 02/12/2002 tarihli ve 24954 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ana Yönetmeliği'nin;

8.1 “Üyelerin Yıllık Ödenti Yükümlülüğü” başlıklı 99 uncu maddesinde; “(1)Yıllık ödenti, üyelere, Odasının vereceği karara göre peşin olarak ya da eşit taksitlerle alınır. (2)Geçmiş yıllara ait üye ödentisi, borcun ödendiği tarihteki üye ödentisi miktarı üzerinden alınır. (3)Her türlü ödenti ile öteki para cezalarını, yazılı bildirim tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içinde bağlı oldukları Odaya ödemeyenler hakkında, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre kovuşturma yapılır...”

8.2 “Üyelik ile İlgili Temel Hükümler” başlıklı 109 uncu maddesinin a bendinde; “Türkiye’deki mühendis, mimar ve şehir plancıları, mesleklerinin uygulanmasını gerektiren işlerle uğraşabilmek ve mesleki öğretim yaptırabilmek için, meslek disiplininin ilgili olduğu Odaya kaydolmak ve kimlik belgelerini her yıl onaylatarak, üyeliklerini korumak zorundadırlar.” hükmü,

8.3. “Oda Üyeliğini Sürdürme Zorunluluğu” başlıklı 110 uncu maddesinde; “Diploma ya da ruhsatname almak suretiyle, Türkiye’de mesleklerini uygulayabilecek duruma gelmiş olan mühendis, mimar ve şehir plancıları, hemen meslek ya da uğraşı konuları ile ilgili bir Odaya başvurarak kaydolmak ve bir kimlik belgesi almak zorundadırlar. Oda kimlik belgesi almayanlar ya da üyelik görev ve yükümlülüklerini yerine getirmediği için ya da başka disiplin nedenleriyle, kimlik belgesi yenilenmemiş ya da onaylanmamış olanların, mesleklerini uygulamaları yasaklanır...” hükmü,

8.4. “Üyelikten Ayrılma” başlıklı 114 üncü maddesinde; “Herhangi bir nedenle mesleki etkinliğini sürdürmek istemeyen, yedek subaylık ve erlik hariç olmak üzere silahlı kuvvetler mensubu olan ya da kamu kurum ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli görevde çalışırken üyelikten ayrılmak isteyen üyeler; bu durumu bağlı olduğu Oda Yönetim Kuruluna yazılı olarak bildirmek, gerektiğinde belgelemek, Oda Kimlik belgesini geri vermek ve **o tarihe kadarki üyelik ödentilerinin tamamını ödemek koşuluyla** odadan ayrılabilirler...” hükmü yer almaktadır.

9. 17 Temmuz 2002 tarihli ve 24818 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası Ana Yönetmeliği’nin

9.1. 3 üncü maddesinde; “Aşağıda sıralanan niteliklerden birini taşıyan, meslek ve sanatlarını uygulamaya yasal olarak yetkili bulunan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, mesleki faaliyette bulunabilmek veya meslekleri ile ilgili bir işte çalışabilmek; Odanın meslek alanı ile eğitim faaliyetinde bulunabilmek için Şehir Plancıları Odası’na üye olmaları ve yükümlülüklerini yerine getirmeleri zorunludur. **a)** Türkiye’deki üniversitelerin; 4 yıllık şehir ve bölge planlama bölümlerinden eğitimini tamamlayarak Şehir Plancısı, Bölge Plancısı, Şehir ve Bölge Plancısı, Kent Plancısı lisans unvanı ile mezun olanlar, ...”

9.2. 71 inci maddesinde; “**a)** Her tür Oda ödentisi ile para cezalarının yazılı bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde Odaya ödemeyenler hakkında 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre kovuşturma yapılır. Adreslerini değiştiren üyeler, yeni adreslerini Odaya bildirmediği eski adreslere yapılan duyurular üyeye iletilmiş sayılır. Üyenin vefat etmesi halinde üyenin Odaya olan tüm borçları silinir.

b) Ödentilerini yasal süreleri içerisinde ödemeyen üyelerden bu ödentiler ödendikleri tarihte yürürlükteki Oda ödentisi miktarından alınır.

c) Emekli veya maluliyet aylığı alıp çalışmayanlardan; askerlik görevini yapanlardan askerlik süresince; yurt dışına çıkanlardan yurt dışında kaldıkları sürece çalışmadıklarını belgelemek koşuluyla; çalışmayıp lisansüstü öğrenim yapanlardan öğrenimleri süresince ve işsiz olduklarını belgeleyenlerden çalışmadıkları sürece; bu dönemlere dair üye ödentisi alınmaz.

d) *Mesleğini sürekli olarak uygulamayacağını, mesleği ile ilgili herhangi bir işte çalışmayacağını ve bu yoldan gelir sağlayamayacağını yazılı olarak bildiren üyeler; bu durumlarını belgelemek, Oda kimlik belgesini geri vermek, bu süre içerisindeki odaya olan yükümlülüklerini yerine getirmek ve odaya olan borcunu ödemek, başvuru tarihine kadar olan üyelik ödentilerinin tamamını ödemek koşuluyla Oda Yönetim Kurulu kararı ile üyelikten ayrılabilirler...”*

9.3. 82 nci maddesinde; “*Şehir Plancıları, Türkiye`de şehir ve bölge planlama işleriyle uğraşabilmek ve mesleki öğretim yapabilmek için ŞPO`ya kayıt olmak ve üyeliklerini korumak zorundadır.”* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMANIN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

10. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın kayıt için gerekli evrakları odaya ileterek üye olduğu, üyelikten ayrılmak istemesine rağmen mevzuatta belirtilen şartları yerine getirmediği, zamanaşımı kapsamına girmeyen aidat borcunun ödenmesi başvuran tarafından ödenmesi gerektiği, bu nedenle ilgili idare tarafından başvurana yönelik uygulanan idari işlemde hukuk ve hakkaniyet yönünden bir aykırılık bulunmadığı tespit edildiğinden başvurunun reddi yönünde hazırlanan “Ret Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11. Başvuran TMMOB Şehir Plancıları Odası’na kayıt başvurusunda bulunmamasına rağmen aidat borçlarını ödemediği gerekçesiyle kendisine aidat borcu çıkarıldığını ve borcun icraya konulduğunu belirterek aidat borçlarının silinmesi ve hakkında yürütülen icra takibi dosyasının kapatılması talebiyle Kurumumuza başvurmuştur.

12. Anayasa’nın 135 inci maddesinde **kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının**; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri olarak açıkça belirtilmiştir. Meslek kuruluşlarının, kanunla kurulmaları, kamu tüzel kişiliğine sahip olmaları, kuruluş amaçları ve yürüttükleri kamusal nitelikli bazı faaliyetler, **kendilerine tanınan kamusal güç ve yetkiler, üye olma zorunluluğu, üyeleri üzerinde kendilerine tanınan haklar**, hukuki ve idari düzenleme, idari işlem gerçekleştirme yetkileri gibi nitelikler, meslek kuruluşlarına kamu kurumu niteliği kazandıran hususlar olarak öne çıkmaktadır.

13. **Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ana Yönetmeliği** gereğince Türkiye’deki mühendis, mimar ve şehir plancılarının, mesleklerinin icrasını gerektiren işlerle uğraşabilmeleri için ilgili odaya kayıt olmaları ve üyeliklerini sürdürmeleri gerektiği, aksi takdirde mesleklerini uygulamalarının yasak olduğu açıkça belirtilmiştir. Üyelikten ayrılma hususu da yine mevzuat hükümlerinde düzenlenmiş ve tek taraflı ve keyfi olmadığı,

ilgili hükümde belirtilmiş olan şartların yerine getirilmesi halinde Oda Yönetim Kurulu Kararı ile mümkün olabileceği ifade edilmiştir.

14. Başvuruya konu somut olayda başvuran, bilgisi dışında odaya kaydının yapıldığı iddiasında bulunmaktadır. Bu iddiaya yönelik olarak Şehir Plancıları Odası tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda üyelik kaydı için kişilerden nüfus cüzdanı örneği, diploma örneği, vesikalık fotoğraf ve açık adres talep edildiği, kişilerin rızası olmadan söz konusu belgelere erişmelerinin mümkün olmadığı, 2181 sicil numarası ile kayıtlı ...ın da kendi talebi ile 08/10/1997 tarihli Oda Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile üyeliğe kabul edildiği ifade edilmektedir.

15. Şehir Plancıları Odası tarafından Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde, Şehir Plancıları Odasının da belirttiği gibi başvuranın nüfus cüzdanı örneği, diploma örneği, vesikalık fotoğraf ve açık adresinin oda başvuru evrakları içerisinde yer aldığı ancak "Üye Bilgi ve Kayıt Kartı"nda ...'a ait ıslak imzanın ve başvuru iradesini gösteren bir beyanın bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca söz konusu belgede "Oda Görevlisi" hanesinin de boş olduğu sadece "Oda Sekreteri" hanesinin imzalı olduğu bu kısmın da 08/10/1997 tarihli Yönetim Kurulu Kararı üzerine başvuranın odaya üyeliğinin kabul edildiği hususunu içerdiği görülmüştür.

16. Üyelik belli bir statüye girme anlamına gelmektedir. Bu statüye girme de ancak irade beyanıyla mümkündür. İrade beyanının ortaya çıkması için de bu hususun belgelendirilmesi önem taşımaktadır. Meslek odalarına üyelik için kişilerin bizzat veya vekili aracılığıyla üye olması ve ilgili oda tarafından belirlenen formun veya kişiler tarafından başvuru iradesini gösteren bir belgenin hazırlanması, bunun da öngörülmüşse ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda usulüne uygun olarak doldurulması, başvuru iradesini gösteren bir ispat aracıdır. Somut olayda üye kayıt formunda başvuranın ıslak imzasının bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu husus esaslı bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehir Plancıları Odası tarafından ilgili kişinin nüfus cüzdanı fotokopisi, diploma örneği ve adres bilgilerinin kendilerinde bulunduğu, bu bilgi ve belgelere kendilerinin erişmelerinin mümkün olmadığı belirtilmişse de sırf bu veriler başvuranın üyelik başvurusunda bulunduğu karine teşkil etmemektedir. Bu noktada ıslak imzanın işlemin asli şartı olduğu, Şehir Plancıları Odası tarafından ıslak imzalı başvuru dilekçesi sunulmadığı sürece üyelikten bahsetmenin mümkün olamayacağı değerlendirilmektedir.

17. Üyelik kaydı için kişilerden nüfus cüzdanı örneği, diploma örneği, vesikalık fotoğraf ve açık adres talep edildiği, söz konusu belgelerin başvuran tarafından Şehir Plancıları Odasına verildiği, başvuranın rızası olmaksızın bu belgelere ulaşılmasının mümkün olmadığı iddiası başvuru belgesinde olması gereken imza şartı yanında tali nitelik taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu belgeler başvuranın üyeliğine karine oluşturmamaktadır.

18. Başvuranın ilgili odaya 09/10/2015 tarihinde e-posta ile göndermiş olduğu dilekçede; mesleğini icra etmediği gerekçesiyle geçmiş yıllara ait birikmiş aidat borcunu ödemeyeceğini ve üyelikten ayrılmak istediğini belirttiği ancak mevzuatta üyelikten ayrılma koşulları arasında mesleğini icra etmeyeceğini belgelemek ve geçmiş aidat borçlarını ödemek koşulu sayıldığından bu talebinin ilgili oda tarafından reddedildiği anlaşılmıştır. Ancak dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde ilgili oda tarafından başvuranın mesleğin icrası ile ilgili bir işte çalıştığı tespitinin yapılmadığı görülmüştür. Başvuranın odaya başvurusu bulunmadığından mesleğin icrası ile ilgili bir işte çalıştığı tespiti durumunda meslek odasının üye olmayan kişiler için gerekli yasal yollara başvurabileceği

değerlendirilmektedir. Somut olayda başvuranın hangi mesleği icra ettiğine ilişkin bir veri sunulmadığı da görülmektedir.

19. Diğer yönden, üyelikten ayrılma konusunda kanunla bir yetki verilmediği halde yönetmelikle sınırlayıcı hükümler getirildiği görülmektedir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 30 uncu maddesinde, oda aidatları ile diğer para cezalarının tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmemesi halinde İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takip yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Kanunda aidat borçlarının tahsili için sadece icra takibi yapılabilmesi mümkün kılınmışken, ilgili oda tarafından aidat borçlarının tahsili için yönetmelikte sınırlayıcı hükümler sevk edilerek meslek odasından istifa edebilmek için aidat borcunun ödenmesi şart koşulmuştur.

20. Anayasanın 33. maddesinde, herkesin önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahip olduğu, hiç kimsenin bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamayacağı; Anayasanın 51. Maddesinde ise çalışanlar ve işverenlerin önceden izin almaksızın sendika ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip olduğu, hiç kimsenin bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Dernek ve sendika üyeliklerinde istifanın güvenceye bağlandığı, hiç kimsenin üyelikte kalmaya zorlanamayacağının hüküm altına alındığı görülmektedir. Anayasanın 135. Maddesinde ise kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için böyle bir hükmün yer almadığı ancak kanuna atıf yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle meslek odalarından istifa şartının kanun bağlamında ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

21. Kurumumuz tarafından verilen 20/6/2017 tarihli ve 2016/5045 başvuru No.lu kararda, Mersin Barosu Başkanlığı tarafından kanuni bir dayanağı bulunmamasına rağmen Yönetim Kurulu kararına dayanılarak staj giriş ücreti talebinde bulunduğu, bu işlemin yasal dayanağının bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılarak Mersin Barosu Başkanlığı'na Tavsiye Kararı verilmiştir. Kararda bir hiyerarşik normlar sistemi olan hukuk düzeninde alt düzeydeki normların yürürlüklerini üst düzeydeki normlardan aldığı, kanunların yürürlüğünü Anayasa'dan, tüzüklerin yürürlüğünü kanunlardan, yönetmeliklerin ise yürürlüğünü kanun ve tüzüklerden, genel yönetmeliğe istinaden çıkarılan özel yönetmeliklerin ise yürürlüğünü kanun, tüzük ve genel yönetmeliklerden aldığı bu nedenle stajyer avukatlardan talep edilen staj giriş ücretinin herhangi bir yasal dayanağının olmadığı tespiti yapılmıştır.

22. Aidat borçlarının tahsili için İcra ve İflas Kanunu hükümleri gereğince icra takibi yapılabilmesi mümkünken aidat borçlarının ödenmemesi durumunda oda üyeliğinden istifa etmenin yasaklanmasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu; istifa müessesesinin amacıyla bağdaşmayacağı değerlendirilmektedir. Şöyle ki, istifa nedenleri arasında yer alan mesleğin icrasını gerektirecek işlerde çalışmamak, söz konusu hüküm ile anlamsız kalmakta ve mesleği ile ilgili işlerde uğraşmamış olmasına rağmen sırf aidat borcu nedeniyle kişinin istifası mümkün olmamakta ve aidat borcu her ay işlemeye devam etmektedir.

23. Kurumumuz tarafından verilen 24/1/2017 tarihli ve 2016/2508 Başvuru No.lu Tavsiye kararında, baro keseneği borcunun baro tarafından takibe konu edilmeden salt baro keseneğinin zamanında ödenmemesi gerekçesiyle munzam emeklilik yardımının durdurulması işlemi hukuka ve hakkaniyete uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle Tavsiye Kararı verilmiştir. Kararda munzam

emeklilik yardımlarının, ilgili kişinin barosuna karşı olan borçlarını ödemeye zorlama aracı olarak kullanılmasının düşünülemeyeceği, bu bağlamda, ilgili kişinin baro keseneğini ödememesi halinde öncelikle ilgili baro tarafından bu borcun tahsili yoluna gidilmesi gerektiği ifadelerine yer verilmiştir. Türkiye Barolar Birliği bahse konu Tavsiye Kararına uymuştur.

24. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; meslek odasına kayıt için gerekli olan "Üye Bilgi ve Kayıt Formu"nda başvuranın ıslak imzası bulunmadığından ıslak imzanın kayıt için esaslı bir şart olduğu; bu nedenle de Şehir Plancıları Odası tarafından başvuru hakkında başlatılan icra takibinin dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmektedir. Islak imzanın varlığı ispat edilemediği sürece başvuranın Şehir Plancıları Odasına üyeliğinden söz edilemeyeceğinden Şehir Plancıları Odası tarafından oda üyelik aidatı istenmesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu ve bu nedenle başvurudan aidat talep edilmemesi gerektiği; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ana Yönetmeliği'nin 114. maddesi ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası Ana Yönetmeliği'nin 71. maddesinde istifa şartı olarak hüküm altına alınan "o tarihe kadarki üyelik ödentilerinin tamamını ödemek" koşulunun yasal dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle yönetmelik hükümlerinin gözden geçirilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

25. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup, idareden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği ayrıca idarenin başvuranla ilgili işlemlerinde , makul sürede karar verme, hesap verilebilirlik, şeffaflık ve kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi ilkelerine **uygun davrandığı, ancak** kanunlara uygunluk ve kararların gerekçeli olması ilkesine uygun davranmadığı, idari işleme karşı hangi sürede hangi mercilere başvurulabileceği bildirilmediğinden "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine **uygun davranmadığı** anlaşılmış olup idarenin bundan böyle bu ilkelere de uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

26. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Ret Kararının başvuranı tebliğ tarihinden itibaren, **ilgili idarenin işlemine karşı** (varsa) dava açma süresinden kalan süre kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup Ankara Asliye Hukuk Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelere ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜ İLE;**

Meslek odasına kayıt için gerekli olan "Üye Bilgi ve Kayıt Formu"nda başvuranın ıslak imzası bulunmaması nedeniyle başvuranın oda üyeliğinden söz edilemeyeceğinden başvuran hakkında tesis edilen aidat talebine ilişkin işlemlerin geri alınması hususunda **TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR**

**ODALARI BİRLİĞİ ŞEHİR PLANCILARI ODASI BAŞKANLIĞINA
TAVSİYEDE BULUNULMASINA;**

İstifa şartı olarak öngörülen üyelik ödentilerinin ödenmiş olması şartının yasal dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle yönetmelik hükümlerinin gözden geçirilmesi hususunda **TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA VE TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ŞEHİR PLANCILARI ODASI BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA;**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanlığınca ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir Plancıları Odası Başkanlığınca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın, **BAŞVURANA, TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA ve TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ ŞEHİR PLANCILARI ODASI BAŞKANLIĞINA TEBLİĞİNE,**

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi